

Universitätsbibliothek Paderborn

**Magnum Matrimonij Sacramentum Casibus Practicis
Expositum**

Reutlinger, Ignaz

Augustæ Vindelicorum, 1716

VD18 10508716

Quæstio septima. An ante Matrimonium necessariò præmitti debeant
Sponsalia, & an sufficientia clandestina?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40059

2. Sive cognatae sint istae foeminæ, sive non, præsumi non potest, puerilam aliter, quam sub spe Matrimonij concessuram facisse usum sui corporis, neque videtur vir aliter exegisse, nisi sub dicta spe, & promissione, proinde se tali modo inter plures determinavit ad hanc præ alijs è ternario eligendam sibi in Sponsam: si igitur in casu proposito post factam

indeterminatam promissionem ad tres sorores Virgines unam deinde ipsarum Simachus cognovisset carnaliter, censendus foret, hanc sibi præ alijs elegisse in Sponsam, & cum ea celebrâsse Sponsalia absoluta, secus facta indeterminata promissio, qualis in casu ponitur, ad contrahenda Sponsalia est insufficiens.

QUÆSTIO SEPTIMA.

An ante Matrimonium necessariò præmitti debeant Sponsalia, & an sufficiente clandestina?

C A S U S

Nolentis contrahere Sponsalia, nisi absentibus Parocho, & testibus.

Edricus diu persuaderi non potest, ut ducturus uxorem priùs contrahat Sponsalia de futuro; demum in hoc consentit sub ista conditione, ut ea fiant sine Parocho, & testibus.

- Q. 1. An necessariò sint præmittenda Sponsalia?
2. An possint celebrari clandestinè?

SYNOPSIS

SYNOPSIS.

1. Adducitur ratio dubitandi circa utrūque quæsumum hujus casū.
2. Simpliciter, & absolutè non requiritur, ut ante Matrimonium præmittantur Sponsalia, plerūque tamen necessarium est post Concilium Tridentinum.
3. Etiam ad Sponsalia requiri præsentiam Parochi, & testium, ita, ut sine ea invalida sint, aliquorum Sententia est.
4. Alij docent, sine Parocco, & testibus celebrata esse valida, sed tamen illicita.
5. Statuitur, & probatur, Sponsalia clandestina valida esse, & plerunque sine peccato, ut maximè patet ex declaratione S. Congregat. Cardinalium.
6. Nec semper expedit, Parochum interesse; dissuaderi tamen debet, ne Sponsalia fiant omnino clandestinè, quod aliquando ob specialia statuta Diœcesum etiam non sine peccato fieret.
7. Solvuntur argumenta cum, 3. proposita pro prima Sententia.
8. Per quod refutantur etiam ea argumenta, quibus aliqui probant, clandestina Sponsalia esse saltē peccaminosa, & illicita.

I. D ambo dubia in hoc casu proposita ansam præbet decreto Concilij Tridentini, quod Sess. 24. de reformat. Matr. c. I. irritat, & annullat Matrimonia clandestina, id est, quæ celebrata fuerint sine præsentia Parochi, & testium, his verbis: *Qui* aliter, quam præsente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus Matrimonium contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus ad sic contrahendum inhabiles reddit, & huiusmodi contratus irritos, & nullos decernit, quæ verba si ad Sponsalia quoque de futuro extendi debent, à fortiori consequitur, iniri non posse Matrimonium, nisi antecedenter Sponsalia contra-

contracta fuerint, quia qualitas rei, quæ non est, non potest considerari, ut ait Barbosa axiom. 196: Si ergo Concilium citato decreto intelligitur etiam de Sponsalibus definire, qualia ea esse debeant ante contractum actualis Matrimonij, supponit utique, ad istum contractum præcedere debere Sponsalia de futuro.

2. Dicendum tamen cum Tannero to. 4. disp. 8 q. 1. n. 2. Pirh. n. 6. de Sponsal. & Gobat tr. 10. cas. 1. de Sponsal. n. 8. Saltem ante, & extra Concilium Tridentinum nusquam præcipi directè, & simpli- citer, quòd ante Matrimonium ne- cessariò præcedere debeat promissio de eo contrahendo, decens tamen, & honestum esse, ut præcedant Spon- salia, tum ut restanti momenti ma- jore solemnitate peragatur, tum ut indissolubilis obligatio Matrimonij majore præmeditatione fuscipiatur, hocque colligitur ex c. nostrates 30. q. 5.

Post Tridentinum Concilium, non quidem directè, sed saltem in- directè plerunque est obligatio Spon- salia præmittendi ante Matrimo- nium, quia post illud plerunque ne- cessarium est, ut præcedant Sponsalia de futuro, quia scilicet ex præ- cepto Concilij sub gravi peccato præ- mitti debent Matrimonio publicæ denunciations, nisi ex justa causa censuerit Ordinarius, eas esse omit- tendas: non solent autem denuncia- tiones fieri, nisi propter sponsos de-

futuro: ergo plerunque ante Matri- monium celebrari debent Sponsalia de futuro.

Dico plerunque, quia potest dari casus, ubi necesse non sit præmittere vel denunciations, vel ulla Sponsa- lia, v. g. si constitutus in agone du- cat concubinam, ut proles ex ea sus- cepta legitimetur, fit istud absque Sponsalibus.

3. Circa alterum quæsumus, an ad Sponsalia contrahenda requiratur præ- tentia Parochi, & testium duplex est apud Authores Sententia. Prima est A- lexandri de Nevo, Menochij, & alio- rum apud Sanch. L. 1. disp. 12. di- centium, ita necessariam esse istam præsentiam, ut absque ea clandestinè inita invalida sint, & prorsus irrita. Defumunt hoc, probantque ex L. Oratio. ff. de Sponsal. ubi dicitur: *Oratio Imperatorum Antonini, & Commo- di*, qua quasdam nuptias in personam Se- natorum inhibuit, de Sponsalibus nihil lo- cuta est; rectè tamen dicitur, etiam Sponsalia in his casibus ipso jure nullius esse momenti, ut suppleatur, quod orationi deest. In eundem finem citatur L. 60. §. 5. ff. De ritu nuptriar. Quamvis ver- bis orationis cautum sit, ne uxorem tutor pupillam suam ducat, tamen intelligen- dum est, ne desponderi quidem posse. Ex iis Legibus ita argumentantur: Quoties annullatur Matrimonium, toties annulantur etiam Sponsalia, ut ex citatis Legibus constat: atqui Concilium Tridentinum loco supra- cit. irritavit Matrimonia clandelti.

na:

na: ergo per idem Concilium irritata quoque sunt Sponsalia clandestina.

Confirmatur. 1. Quia inhabilis ad Matrimonium, censetur etiam inhabilis ad Sponsalia: sed post Tridentinum in locis, ubi id publicatum est, homines sunt inhabiles ad Matrimonium clandestinum: ergo sunt inhabiles etiam ad Sponsalia clandestina, quia poena, quæ imponitur Matrimonio clandestino, censetur etiam imponi Sponsalibus clandestinis: ergo inhabilitas imposita uni contractui clandestino imponitur etiam alteri. 2. Prohibito fine censetur etiam prohibita esse media, seu omne id, per quod pervenitur ad illum finem: cum ergo prohibita sint etiam sub irritatione Matrimonia clandestina, & ad ea tanquam ad finem disponant Sponsalia instar viæ, ac medijs, erunt etiam Sponsalia clandestina prohibita.

4. Altera Sententia etsi afferat, valida quidem esse Sponsalia, quæ sine Parocho, & testibus celebrantur, dicit tamen, esse illicita, nec posse contrahi clandestinè sine peccato mortali. Ita Sylvest. V. Matrimonium 6. q. 7. dicto 6. Cajetanus in Summula V. Sponsalitiae. & Armilla V. Sponsalia n. 14. quibus ex parte accedit Præpositus, dum q. 9. de Sponsal. dub. 5. n. 50 ait, nullum quidem videri peccatum, Sponsalia inire sine præsentia Parochi, esse tamen peccatum mortale ita clandestinè con-

trahere, ut nullus testis inter sit. Inituntur Authores isti ferè probationibus supra allatis, adducto insuper c. fin. de clandest. sponsal. ubi prohibetur Matrimonium clandestinum: ergo & clandestina Sponsalia, tum quia prohibito uno censetur prohibitum omne id, per quod pervenitur ad illud: sed per Sponsalia pervenitur ad Matrimonium &c. tum quia ex Sponsalibus clandestinis eadem in commoda oriuntur, quæ ex clandestino Matrimonio.

5. Dicendum verò, Sponsalia sine præsentia Parochi, & testium celebrata valida esse, & ex se ordinariè nullum esse peccatum ita clandestinè contrahere: validè ergo, & licite contrahunt, qui sine præsentia Parochi, & testium Sponsalia de futuro celebrant. Ita quoad utramque partem Sanch. L. 1. disp. 12. & 13. Dicastillo disp. 1. de Matr. dub. 24. Palao disp. 1. de Sponsal. pu. 2. n. 15. Perez disp. 5. Sez. 2. Coninck disp. 21. dub. 2. n. 20. Bonac. q. 1. de Sponsal. pu. 7. n. 12. & 13. Barbola in Concil. Trid. Sess. 24. c. 1. n. 127. & seq. Wex Ariad. Carola Can. p. 5. tr. 2. § 5. n. 10. Vallensis n. 11. de Sponsal. Engl §. 2. n. 6. de Sponsal. ubi hanc Sententiam dicit esse certam. Wiestner, Becanus, Gobat, Pontius, & plures alij.

Verissimam esse hanc Sententiam patet ex eo, quod sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum sèpius declaraverit, sa-

rum

crum Concilium, dum Matrimonia clandestina annullavit, nihil immutasse, vel statuisse de Sponsalibus clandestinis, uti videri potest apud Rebellum p. 2. ad finem L. 4. Sect. 3. n. 49. ubi dicit: *Decretum hoc, quo statuitur, ut Matrimonij contractus fiant solemniter coram Parocho, & testibus, habet duntaxat locum in Matrimonio per verba de praesenti, non autem cum Sponsalia per verba de futuro contrahuntur.* & n. 56. *Clandestina Matrimonia hic solum prohibentur, non autem illae promissiones, quae Matrimonia precedere solent, quae facta servanda sunt sicut ante Concilium.* Ratio hujus declarationis est, quia decretum Concilij Tridentini Sess. 24. c. 1. de reform. Matr. est odiosum, & correctorium juris antiqui, dum irritat, & annullat Matrimonia clandestina: de his ergo intelligendum est solummodo loqui, nec debet extendi ad Sponsalia, ut observant Wiesner, & Wex conformiter Arg. c. cum expedit. de elect. in 6. nam quae expressè non revocantur, censentur consistere, quando constitutio est correctoria, seu revocatoria. L. Præcipimus. §. fin. C. de appellat.

Cum igitur clandestina Sponsalia neque prohibeantur jure naturali, ut per se patet, nec positivo, quia c. fin de clandest. spons. de Matrimonio loquitur, non de Sponsalibus, ipsumque Tridentinum, dum clandestina conjugia annullavit, ex S. Congregationis interpretatione de-

Sponsalibus non fuit locutum, consequitur, sine Parocho, & testibus Sponsalia celebrantem regulariter, & per se nullum peccatum committere, cum nullam legem transgrediat. in quo peccati ratio consistit.

6. Dixi per se, & regulariter, sive ordinariè, quia posset alicubi introduci hæc consuetudo obligans sub peccato, ut non nisi in præsentia Parochi, & testium celebrentur Sponsalia, quo casu utique peccaret, qui aliter contraheret. 2. Etsi per se illicita non sint clandestina Sponsalia, sunt tamen dissuadenda, ut monent Coninck, & Perez, cum sæpè fiant sine debita circumspectione, & prudenter, atque idèo ea contraxisse Sponsos mox valde pœnitent. Per hoc quoque consultetur ad futuram probationem, si forte pars alterutra Sponsalia negare vellet, posset enim per testes tunc præsentes convinci. An verò consultum sit Parochum interesse, generaliter dici non potest, sed attendendum est ad loci consuetudinem, & statuta Diœcesana: id interim docet experientia, vocari aliquando Parochos ad Sponsalia honestiorum, ac nobiliorum familiarium, ad plebejarum raro. Engl l. c. censet, Parochum non facile debere interesse, ne in ipsius præsentia partes non tantum Sponsalia, sed ipsum Matrimonium contrahant cum aliorum præjudicio. Hinc est, cur adeò solicite moneant Ritualia, ut hac in re Parochi cautè procedant, Nostrum

Eri-

Frisingense hæc habet: *Etsi in Sponsaliis de futuro contrahendis Parochi, aut alterius Sacerdotis præserua non sit necessaria, & prudenter quandoque omitti queat, poterit istamen, sed non nisi vocatus, illis interesse, verum non aliter, quam ad gestorum probationem ut testis, vel pro dando consilio, ut privatus, ideoque sine superpellico, & stola, ac sine ulla particularibus Ecclesiasticis ceremonijs.* Constitutiones Synodales Brixinenses iterum editæ 1679. addunt præterea: *nec Sponsos ullo modo per verba de præsenti coniungat, disertè protestatus, illum actum Sponsalia, non Matrimonium esse: quibus similia habent Decreta Synodalia Diocesis Augustanæ, & constitut. Dioces. Trident. 3. Bene notandum, quando dicimus Sponsalia clandestina validè, & licite celebrari posse, hoc esse duntaxat ita intelligendum, valere Sponsalia clandestina, quibus promittitur Matrimonium publicè futurum, seu coram Parocho, & testibus celebrandum, non verò quibus promitteretur Matrimonium clandestinum, tunc enim promissionis objectum foret illicitum, & invalidum, consequenter neque promissio valeret.*

7. His positis, beneque perpen-
sis, facilis est solutio argumentorum adversæ partis. Ad prium Respondeo. Quando lex irritat Matrimonium, prohibet, & irritat etiam promissionem contrahendi Matrimonium eodem modo, quo Matrimonium celebrari prohibetur,

& quomodo contraëtum irritatur: quia hoc ipso est promissio rei illicitæ, & prohibitæ, imò annullatae, adeoque nulla. Hinc promissio contrahendi Matrimonium clandestinè prorsus nulla est, quando particula clandestinæ se tenet ex parte Matrimonij, quia tale Matrimonium ab Ecclesia annullatur: ergo & ejus promissio; non tamen irritatur promissio clandestina Matrimonij publicè, & juxta modum ab Ecclesia præscriptum contrahendi.

Ad confirmationem respondetur eodem modo, quando Matrimonium prohibetur absolute, & omni modo, nullumque declaratur, tunc etiam Sponsalia, eo ipso, quod sint promissio rei illicitæ, & annullatae, prohibita sunt, & nulla; sive qui est inhabilis simpliciter, & absolute ad omne quocunque Matrimonium, est etiam inhabilis ad Sponsalia, conc. qui tantum ad aliquod Matrimonium est inhabilis, ille ad omnia quæcunque Sponsalia est inhabilis, nego. Post Tridentinum homines non redduntur inhabiles ad omne Matrimonium, sed tantum ad clandestinum: ergo redduntur inhabiles solum ad ea Sponsalia, per quæ promittitur Matrimonium clandestinum, non verò ad clandestinæ Sponsalia, per quæ spondent contrahere Matrimonium eo pacto, quo jubet Ecclesia, nam hæc Sponsalia sunt promissio rei licitæ: atque ita intelligenda sunt *L. Oratio, & L. si Tutor.*

si Tutor supra citatæ, quia ibi prohibitum fuit omne Matrimonium, & orani modo, hinc etiam omnis promissio illius censetur esse prohibita.

Ad illud, quod additur, poenam impositam Matrimonio clandestino imponi etiam clandestinis Sponsalibus, responderet pariter, si clandestinitas cadat supra futurum Matrimonium: *transeat*. Si cadat præcisè supra Sponsalia, ita ut hæc sint claudetina promissio futuri publici Matrimonij. *negatur*. Dixi *transeat*, quia non omnis pena, quæ apponitur contrahentibus Matrimonium, etiam afficit contrahentes sola Sponsalia, nam Clement. 1. de consang. & affinit. excommunicantur celebrantes Matrimonium cum consanguinea, hanc tamen censuram non incurront, qui sola Sponsalia de futuro celebrant, eo quod in odiosis nomine Matrimonij non veniant Sponsalia. Barbosa n. 21. & 22. in cit. Clement.

Ad secundum respondetur *distingu*, prohibito Matrimonio clandestino, prohibentur etiam Sponsalia clandestina, quando sunt via, & medium ad Matrimonium clandestinum, conc. quando Sponsalia clandestina sunt medium ad Matrimonium publicè,

& solemniter celebrandum, *negatur*. Ostendimus autem, clandestina Sponsalia ex se non esse viam ad nuptias clandestinas, & illicitas, sed ad licitas.

8. Hactenus dicta sufficiunt etiam ad refutanda argumenta eorum, qui dicunt, Sponsalia clandestina esse saltem illicita, & peccaminosa, Ecclesia enim prohibens clandestinum Matrimonium nunquam prohibuit clandestina Sponsalia, nisi forent promissio clandestini Matrimonij. Deinde falsum est, eadem incommoda sequi ex clandestinis Sponsalibus, quæ consequuntur ex clandestino Matrimonio: ergo non pugnat utrinque eadem ratio. Irritavit nempe Ecclesia Matrimonia clandestina, quia voluit præcavere ea delicta, quæ siebant à contrahentibus secundò publicum Matrimonium, eoquæ utentibus, relictâ priore uxori, cum qua clandestinè contraxerant, atque ita perseverabant cum secunda in perpetuo adulterio: hoc malum in Sponsalibus clandestinis non evenit, si enim post ista cum una clandestinè celebrata deinde cum alia contrahat publicè Matrimonium, validam hoc est, & ex illius usu non consequuntur prædicta crimina.

Sectio